

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	А «Освіта»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	А1 «Освітні науки»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	Педагогіка вищої школи
Мова навчання	Українська

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«25» червня 2025 року протокол № 6

**Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 26 червня 2025 року № 01-01/19-О.Д.

Директорі

Вікторія СИДОРЕНКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	А «Освіта»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	А1 «Освітні науки»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	Педагогіка вищої школи
Мова навчання	Українська

Робочу програму з навчальної дисципліни «**Психологія вищої школи**» складено відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» спеціальності А1 «Освітні науки» галузі знань А «Освіта» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти та з врахуванням вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 11 травня 2021 року № 520).

Робочу програму розроблено на основі «Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти».

Автор-укладач робочої програми:

Ключко Алла Олексіївна, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 6 від 03 червня 2025 р.)

Рекомендовано на засіданні Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та
якості вищої освіти
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 9 від 13 червня 2025 р.)

Затверджено Вченою радою
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
(протокол № 6 від 25 червня 2025 р.)

Завідувач кафедри
педагогіки, психології та
менеджменту

Юлія ГЕРАСИМЕНКО

Гарант ОПП «Педагогіка
вищої школи», кандидат
педагогічних наук, доцент

Володимир КУЛШОВ

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ».....	8
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	16
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	17
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	17
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ І ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ.....	19
12. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ».....	19
13. ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ ЗДОБУВАЧАМИ ШЛЯХОМ ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	23
14. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	23

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань А «Освіта»	Обов'язкова
		<i>Рік підготовки:</i>
Загальна кількість академічних годин – 90	Спеціальність А1 «Освітні науки»	1
		<i>Семестр</i>
		2
		<i>Лекції</i>
		8 год.
	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>
		8 год.
		<i>Самостійна робота</i>
		74 год.
		Підсумковий контроль: екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня до ефективної професійної діяльності у сфері вищої освіти шляхом формування здатності на науково-психологічному рівні розуміти, аналізувати та враховувати психологічні закономірності навчальної діяльності, особистісного розвитку та міжособистісної взаємодії учасників освітнього процесу у закладі вищої освіти, ознайомлення з сучасними психологічними концепціями, діагностичними інструментами та прикладними технологіями роботи зі студентською аудиторією, формування умінь щодо психологічно обґрунтованого проектування освітнього середовища, управління групою динамікою та забезпечення психологічного благополуччя учасників освітнього процесу, формування основних компетентностей, необхідних для партнерської педагогічної взаємодії, прийняття відповідальних рішень в умовах невизначеності та здійснення консультативної діяльності у сфері освітніх і педагогічних наук, а також становлення здобувача вищої освіти як рефлексивного, дослідницько орієнтованого суб'єкта педагогічної діяльності у вищій школі.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

– сформувати у здобувачів системне уявлення про теоретико-методологічні засади психології вищої школи як галузі наукового знання та практичної діяльності;

– поглибити знання про психологічні закономірності навчальної діяльності, особистісного розвитку та професійного становлення учасників освітнього процесу у закладі вищої освіти;

– ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними психологічними концепціями, діагностичними методами та прикладними технологіями роботи зі студентською аудиторією різного складу й рівня підготовки;

– розвинути вміння враховувати індивідуальні, вікові та соціокультурні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу у вищій школі;

– сформувати практичні навички психологічно обґрунтованої педагогічної взаємодії, конструктивного зворотного зв'язку та ведення проблемно-тематичної дискусії;

– сприяти формуванню компетентностей, необхідних для управління групою динамікою, розбудови ефективних педагогічних і науково-дослідницьких команд у закладі вищої освіти;

– ознайомити з психологічними основами забезпечення академічної мотивації, психологічного благополуччя та психологічної безпеки освітнього середовища у вищій школі;

– розкрити психологічні засади прийняття відповідальних управлінських рішень, здійснення консультативної діяльності та супроводу інноваційних змін у сфері вищої освіти.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати**:

- предмет, структуру, методологічні засади та місце психології вищої школи в системі психологічних і педагогічних наук;

- психологічні закономірності та механізми навчальної діяльності студентів у закладі вищої освіти;

- вікові, індивідуальні та соціокультурні особливості здобувачів освіти як суб'єктів навчання у вищій школі;

- сучасні психологічні теорії мотивації, саморегуляції та академічної успішності здобувачів вищої освіти;

- психологічну структуру особистості викладача ЗВО, стилі педагогічної діяльності та закономірності професійного розвитку науково-педагогічного працівника;

- психологічні засади педагогічного спілкування, партнерської взаємодії та забезпечення психологічної безпеки освітнього середовища;

- закономірності групової динаміки, психологію лідерства та управління командою в педагогічній і науковій діяльності;

- психологічні чинники збереження професійного здоров'я, профілактики вигорання та підтримки благополуччя учасників освітнього процесу;

- психологічні механізми інноваційної діяльності, прийняття рішень в умовах невизначеності та супроводу змін у вищій освіті.

уміти:

- застосовувати психологічні знання для аналізу, діагностики та розв'язання проблемних ситуацій в освітньому процесі закладу вищої освіти;
- враховувати індивідуальні, вікові та соціокультурні особливості студентів у плануванні та реалізації освітньої діяльності;
- діагностувати мотиваційний профіль студентської групи та застосовувати психологічно обґрунтовані стратегії підтримки навчальної мотивації;
- будувати партнерську педагогічну взаємодію, здійснювати конструктивний зворотний зв'язок та ефективно вести проблемно-тематичну дискусію;
- аналізувати групову динаміку академічного колективу, управляти конфліктами та сприяти розвитку ефективних педагогічних і дослідницьких команд;
- рефлексувати власну педагогічну позицію, стиль діяльності та траєкторію професійного розвитку як науково-педагогічного працівника;
- застосовувати психологічні інструменти забезпечення психологічного благополуччя учасників освітнього процесу та здійснювати консультативну діяльність у межах власної компетентності;
- критично аналізувати освітні проблеми на межі психології та педагогіки, приймати відповідальні рішення та здійснювати психологічний супровід інноваційних змін у вищій школі.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

Програмні результати навчання (РН):

PH3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

PH10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

PH11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Тема 1. Психологія вищої школи як наука і практика

Психологія вищої школи як галузь психологічної науки. Предмет, об'єкт та завдання психології вищої школи. Місце психології вищої школи в системі психологічних і педагогічних наук. Методи дослідження у психології вищої школи. Специфіка застосування наукових методів в умовах закладу вищої освіти. Дослідницький потенціал психологічного знання для розв'язання освітніх проблем. Історія становлення психології вищої школи. Актуальні напрями сучасних досліджень у галузі. Психологія вищої школи як основа консультативної та інноваційної діяльності науково-педагогічного працівника. Дослідницька позиція викладача ЗВО.

Тема 2. Здобувач освіти як суб'єкт навчання у вищій школі

Студентство як соціально-психологічна спільнота. Вікові межі та психологічна характеристика юнацького і дорослого віку. Поняття суб'єктності у навчальній діяльності. Академічна ідентичність студента. Формування Я-концепції у студентські роки. Психологічні кризи студентського віку та їх урахування в освітньому процесі. Індивідуально-психологічні відмінності студентів. Когнітивні стилі, темперамент, характер як чинники навчальної діяльності. Психологічні особливості студентів з різних соціокультурних середовищ. Різноманітність студентської аудиторії у сучасному ЗВО. Психологічні особливості очних, заочних та дистанційних студентів. Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами. Принципи інклюзивного підходу у вищій школі.

Тема 3. Мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти

Поняття мотивації у психологічній науці. Мотиви навчальної діяльності та їх класифікація. Внутрішня та зовнішня мотивація у студентів. Теорії атрибуції та очікування у контексті навчальної діяльності. Академічна самоефективність. Зв'язок мотивації з академічною успішністю та психологічним благополуччям. Причини зниження навчальної мотивації. Психологія прокрастинації. Чинники демотивації у вищій школі та педагогічні стратегії їх подолання. Діагностика мотиваційного профілю академічної групи. Методи розвитку та підтримки навчальної мотивації в умовах ЗВО. Проектування мотивуючого освітнього середовища.

Тема 4. Психологія особистості викладача закладу вищої освіти

Особистість викладача вищої школи як предмет психологічного дослідження. Структура педагогічних здібностей. Педагогічна майстерність та її психологічні складові. Професійна ідентичність науково-педагогічного працівника. Образ «Я-викладач». Кризи професійної ідентичності та стратегії їх подолання. Траєкторії професійного розвитку у вищій школі. Стили педагогічної діяльності та спілкування. Авторитарний, ліберальний і демократичний стилі. Фасилітуючий підхід у вищій школі. Рефлексія власного педагогічного стилю. Ціннісно-смысловий вимір педагогічної діяльності. Педагогічне покликання, відповідальність, етика науково-педагогічного працівника. Критичне осмислення власної педагогічної позиції.

Тема 5. Психологія педагогічного спілкування і партнерської взаємодії у закладі вищої освіти

Педагогічне спілкування як психологічний феномен. Функції, структура та рівні педагогічного спілкування. Вербальні та невербальні компоненти взаємодії у вищій школі. Психологічні бар'єри педагогічного спілкування. Причини виникнення комунікативних труднощів. Стратегії їх подолання. Активне слухання як інструмент ефективної педагогічної взаємодії. Конструктивний зворотний зв'язок у навчальному процесі. Психологічні засади оцінювання. Формувальний зворотний зв'язок як інструмент підтримки розвитку студента. Педагогічне партнерство як принцип взаємодії у сучасній вищій школі. Ведення проблемно-тематичної дискусії. Психологічна безпека в навчальній групі як умова відкритого діалогу.

Тема 6. Психологія групи у вищій школі

Академічна група як мала соціальна група. Психологічна структура групи. Групові норми, цінності, соціально-психологічний клімат. Феномени групової динаміки у студентському середовищі. Фази розвитку академічної групи. Психологія лідерства у студентських і науково-педагогічних колективах. Формальне та неформальне лідерство. Розподіл ролей у команді. Психологія міжособистісних конфліктів у ЗВО. Причини, динаміка та стратегії розв'язання конфліктів. Медіація як інструмент врегулювання суперечностей в освітньому середовищі. Управління командою в педагогічній і науковій діяльності. Психологічні умови формування ефективних дослідницьких та педагогічних команд. Синергія та колективна ефективність.

Тема 7. Психологічне здоров'я та благополуччя учасників освітнього процесу

Поняття психологічного здоров'я та благополуччя у контексті вищої освіти. Компоненти суб'єктивного благополуччя. Чинники психологічного здоров'я студентів і викладачів ЗВО. Академічний стрес. Джерела, прояви та наслідки стресу у вищій школі. Копінг-стратегії здобувачів освіти і викладачів. Психологічна стійкість як ресурс особистості. Синдром професійного вигорання у науково-педагогічних працівників. Стадії, симптоми та чинники ризику. Діагностика вигорання. Стратегії профілактики та відновлення ресурсу. Психологічно безпечне та підтримувальне освітнє середовище. Роль науково-педагогічного працівника у підтримці благополуччя здобувачів освіти.

Консультативна функція викладача. Межі компетентності та принципи направлення до спеціаліста.

Тема 8. Психологія інновацій та змін у вищій освіті

Психологія інноваційної діяльності у вищій школі. Поняття освітньої інновації. Психологічна готовність до змін. Інноваційна активність як характеристика особистості науково-педагогічного працівника. Психологічні бар'єри освітніх інновацій. Опір змінам на індивідуальному та інституційному рівнях. Психологічні механізми подолання інерції. Роль рефлексії і критичного мислення в інноваційному процесі. Прийняття рішень в умовах невизначеності та неповноти інформації. Психологічні моделі прийняття рішень. Когнітивні упередження та їх вплив на управлінські рішення в освіті. Відповідальність як психологічна категорія. Психологічний супровід інституційних змін у ЗВО. Критичний аналіз проблем на межі психології та педагогіки. Дослідницька і консультативна роль психолога та педагога в умовах трансформації вищої освіти.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів, тем	Усього	Кількість годин			
		Заочна форма			Самостійна робота
		Лекції	Практичні	Семінарські	
Тема 1. Психологія вищої школи як наука і практика		2			
Тема 2. Здобувач освіти як суб'єкт навчання у вищій школі			2		16
Тема 3. Мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти		2			18
Тема 4. Психологія особистості викладача закладу вищої освіти			2		
Тема 5. Психологія педагогічного спілкування і партнерської взаємодії у закладі вищої освіти		2			20
Тема 6. Психологія групи у вищій школі			2		20
Тема 7. Психологічне здоров'я та благополуччя учасників освітнього процесу		2			
Тема 8. Психологія інновацій та змін у вищій освіті			2		
Разом	90	8	8		74

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<p>Тема 1. Психологія вищої школи як наука і практика Психологія вищої школи як галузь психологічної науки. Предмет, об'єкт та завдання психології вищої школи. Місце психології вищої школи в системі психологічних і педагогічних наук. Методи дослідження у психології вищої школи. Специфіка застосування наукових методів в умовах закладу вищої освіти. Дослідницький потенціал психологічного знання для розв'язання освітніх проблем. Історія становлення психології вищої школи. Актуальні напрями сучасних досліджень у галузі. Психологія вищої школи як основа консультативної та інноваційної діяльності науково-педагогічного працівника. Дослідницька позиція викладача ЗВО.</p>	2
<p>Тема 3. Мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти Поняття мотивації у психологічній науці. Мотиви навчальної діяльності та їх класифікація. Внутрішня та зовнішня мотивація у студентів. Теорії атрибуції та очікування у контексті навчальної діяльності. Академічна самоефективність. Зв'язок мотивації з академічною успішністю та психологічним благополуччям. Причини зниження навчальної мотивації. Психологія прокрастинації. Чинники демотивації у вищій школі та педагогічні стратегії їх подолання.</p>	2
<p>Тема 5. Психологія педагогічного спілкування і партнерської взаємодії у закладі вищої освіти Педагогічне спілкування як психологічний феномен. Функції, структура та рівні педагогічного спілкування. Вербальні та невербальні компоненти взаємодії у вищій школі. Психологічні бар'єри педагогічного спілкування. Причини виникнення комунікативних труднощів. Стратегії їх подолання. Активне слухання як інструмент ефективною педагогічної взаємодії. Конструктивний зворотний зв'язок у навчальному процесі. Психологічні засади оцінювання.</p>	2
<p>Тема 7. Психологічне здоров'я та благополуччя учасників освітнього процесу Поняття психологічного здоров'я та благополуччя у контексті вищої освіти. Компоненти суб'єктивного благополуччя. Чинники психологічного здоров'я студентів і викладачів ЗВО. Академічний стрес. Джерела, прояви та наслідки стресу у вищій школі. Копінг-стратегії здобувачів освіти і викладачів. Психологічна стійкість як ресурс особистості. Синдром професійного вигорання у науково-педагогічних працівників. Стадії, симптоми та чинники ризику. Діагностика вигорання. Стратегії профілактики та відновлення ресурсу. Психологічно безпечне та підтримувальне освітнє середовище. Роль науково-педагогічного працівника у підтримці</p>	2

благополуччя здобувачів освіти. Консультативна функція викладача. Межі компетентності та принципи направлення до спеціаліста.	
---	--

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	<p>Тема 2. Здобувач освіти як суб'єкт навчання у вищій школі</p> <p>Студентство як соціально-психологічна спільнота. Вікові межі та психологічна характеристика юнацького і дорослого віку. Поняття суб'єктності у навчальній діяльності. Академічна ідентичність студента. Формування Я-концепції у студентські роки. Психологічні кризи студентського віку та їх урахування в освітньому процесі. Індивідуально-психологічні відмінності студентів. Когнітивні стилі, темперамент, характер як чинники навчальної діяльності.</p>	2
2	<p>Тема 4. Психологія особистості викладача закладу вищої освіти</p> <p>Особистість викладача вищої школи як предмет психологічного дослідження. Структура педагогічних здібностей. Педагогічна майстерність та її психологічні складові. Професійна ідентичність науково-педагогічного працівника. Образ «Я-викладач». Кризи професійної ідентичності та стратегії їх подолання. Траєкторії професійного розвитку у вищій школі. Стилі педагогічної діяльності та спілкування. Авторитарний, ліберальний і демократичний стилі. Фасилітуючий підхід у вищій школі. Рефлексія власного педагогічного стилю. Ціннісно-смысловий вимір педагогічної діяльності. Педагогічне покликання, відповідальність, етика науково-педагогічного працівника. Критичне осмислення власної педагогічної позиції.</p>	2
3	<p>Тема 6. Психологія групи у вищій школі</p> <p>Академічна група як мала соціальна група. Психологічна структура групи. Групові норми, цінності, соціально-психологічний клімат. Феномени групової динаміки у студентському середовищі. Фази розвитку академічної групи. Психологія лідерства у студентських і науково-педагогічних колективах. Формальне та неформальне лідерство. Розподіл ролей у команді. Психологія міжособистісних конфліктів у ЗВО. Причини, динаміка та стратегії розв'язання конфліктів.</p>	2
4	<p>Тема 8. Психологія інновацій та змін у вищій освіті</p> <p>Психологія інноваційної діяльності у вищій школі. Поняття</p>	2

	<p>освітньої інновації. Психологічна готовність до змін. Інноваційна активність як характеристика особистості науково-педагогічного працівника. Психологічні бар'єри освітніх інновацій. Опір змінам на індивідуальному та інституційному рівнях. Психологічні механізми подолання інерції. Роль рефлексії і критичного мислення в інноваційному процесі. Прийняття рішень в умовах невизначеності та неповноти інформації. Психологічні моделі прийняття рішень. Когнітивні упередження та їх вплив на управлінські рішення в освіті. Відповідальність як психологічна категорія. Психологічний супровід інституційних змін у ЗВО. Критичний аналіз проблем на межі психології та педагогіки. Дослідницька і консультативна роль психолога та педагога в умовах трансформації вищої освіти.</p>	
--	--	--

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	<p>Тема 2. Здобувач освіти як суб'єкт навчання у вищій школі</p> <p>2.1. На основі психологічної літератури та відкритих джерел розкрити сутність понять: суб'єкт навчальної діяльності, академічна ідентичність, когнітивний стиль, соціокультурне середовище, інклюзивна освіта у вищій школі. Подати результати у вигляді коротких тез або порівняльної таблиці.</p> <p>2.2. Проаналізувати психологічні особливості студентської аудиторії в обраному закладі вищої освіти (за відкритими джерелами або власним досвідом навчання / викладання): представленість різних соціокультурних груп, співіснування очних, заочних та дистанційних здобувачів, наявність студентів з особливими освітніми потребами. Визначити, які психологічні особливості аудиторії найбільше впливають на організацію освітнього процесу та які виклики це створює для викладача.</p> <p>2.3. Розробити психологічний портрет типової студентської групи за однією з форм навчання (очна, заочна або дистанційна – на вибір): вікові та індивідуально-психологічні особливості; провідні мотиви навчання; можливі труднощі у навчальній діяльності; рекомендації викладачеві щодо врахування цих особливостей у плануванні та проведенні занять.</p>	16
2	<p>Тема 3. Мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти</p> <p>3.1. Провести діагностику власного мотиваційного профілю як здобувача вищої освіти за однією з відомих методик (наприклад, методика діагностики навчальної мотивації</p>	18

	<p>студентів А. Реана та В. Якуніна або методика «Мотивація навчання у вищі» Т. Ільїної). Проаналізувати отримані результати: визначити провідні мотиви, виявити можливі зони ризику зниження мотивації, запропонувати стратегії її підтримки стосовно себе як суб'єкта навчальної діяльності.</p> <p>3.2. Розробити проєкт мотивуючого освітнього середовища для конкретної навчальної дисципліни (на вибір): обґрунтувати вибір методів і форм роботи з урахуванням психологічних механізмів мотивації; запропонувати не менше трьох конкретних педагогічних прийомів підтримки внутрішньої мотивації студентів; визначити критерії, за якими можна оцінити мотивуючий потенціал спроектованого середовища.</p>	
3	<p>Тема 5. Психологія педагогічного спілкування і партнерської взаємодії у закладі вищої освіти</p> <p>5.1. Розробіть власний сценарій формувального зворотного зв'язку для конкретної навчальної ситуації (на вибір: усна відповідь студента, письмова робота, презентація проєкту). Сценарій має містити: конкретну навчальну ситуацію та її короткий опис; формулювання зворотного зв'язку за однією з відомих моделей; психологічне обґрунтування обраного підходу з огляду на принципи партнерської взаємодії та психологічної безпеки.</p> <p>5.2. Підготуйте та проведіть (або змодельуйте письмово) фрагмент проблемно-тематичної дискусії тривалістю 10–15 хвилин на обрану освітню тему. Визначте стартове проблемне запитання, передбачте можливі позиції учасників і способи управління дискусією, окресліть прийоми, які забезпечують психологічну безпеку та рівноправну участь усіх членів групи. Письмово відрефлексуйте, які психологічні труднощі можуть виникнути під час дискусії та як їх можна попередити.</p>	20
4	<p>Тема 6. Психологія групи у вищій школі</p> <p>6.1. Оберіть реальну або змодельовану конфліктну ситуацію в освітньому середовищі ЗВО (між студентами, між викладачем і студентом або між колегами-викладачами) та розробіть покроковий сценарій її врегулювання засобами медіації: опишіть суть суперечності та інтереси сторін; визначте роль медіатора та основні етапи процесу; сформулюйте ключові запитання, які медіатор може використати для досягнення порозуміння; обґрунтуйте, які психологічні умови необхідні для успішного проведення медіації в академічному середовищі.</p> <p>6.2. Проаналізуйте ефективність реальної або змодельованої педагогічної чи дослідницької команди (кафедра, проєктна група, науковий колектив) за такими параметрами: розподіл ролей і відповідальності, рівень взаємодовіри та психологічної безпеки, наявність спільної мети та ціннісної узгодженості,</p>	20

	<p>характер лідерства. Визначте чинники, що сприяють або перешкоджають досягненню синергії та колективної ефективності. Оформіть результати у вигляді аналітичної довідки.</p> <p>6.3. Розробіть програму командоутворення для новоствореної педагогічної або дослідницької групи у ЗВО обсягом на 3–4 зустрічі: визначте мету та очікувані результати кожної зустрічі; запропонуйте конкретні вправи або активності, спрямовані на формування довіри, узгодження ролей і вироблення спільних норм взаємодії; обґрунтуйте вибір кожного інструменту з позицій психології групової динаміки та умов формування ефективних команд.</p>	
--	--	--

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для активізації процесу навчання здобувачів освіти в ході вивчення дисципліни «**Психологія вищої школи**» застосовується комплексний підхід, що поєднує різноманітні навчальні технології і засоби.

На лекціях матеріал структурується чітко і зрозуміло, відповідно до тем дисципліни. Увага здобувачів освіти зосереджується на ключових концепціях та практичних кейсах психології вищої школи, наводяться конкретні приклади. Застосовуються переважно пояснювально-ілюстративні та проблемно-пошукові методи, що поєднуються з елементами інтерактивної взаємодії. Лекції проводяться у формі проблемної, інтерактивної, мультимедійної лекції з використанням дискусійних запитань, міні-опитувань і аналізу психологічних кейсів. Важливе місце посідають методи активізації пізнавальної діяльності (рефлексія, мозковий штурм, робота з прикладами конкретних ситуацій з практики ЗВО). Для покращення сприйняття інформації активно використовуються візуальні матеріали: мультимедійні презентації, схеми, моделі.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, широко використовуються інтерактивні методи, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання та зорієнтовані на взаємодію учасників освітнього процесу, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси, тренінгові вправи, мозкові штурми, дебати. Широко використовуються аналіз психолого-педагогічних ситуацій і кейс-метод, моделювання та мікророзкладання, ділові та рольові ігри, робота в малих групах, проектні та рефлексивні методи. Застосовується проблемно-орієнтоване навчання для розв'язання психолого-педагогічних проблем та обговорення проблемних ситуацій з психології вищої школи, прогнозування шляхів їх вирішення.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, розвиток дослідницьких навичок, створення аналітичних оглядів, порівняльних таблиць, написання есе, аналіз психолого-педагогічних кейсів, підготовку

планів лекцій і практичних занять, розроблення методичних матеріалів, виконання письмових творчих робіт, міні-проектів за темами навчальної дисципліни.

В умовах дистанційної моделі навчання активно використовуються сучасні технології. Інтерактивні лекції та семінари проводяться з допомогою хмарного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365. Платформа Microsoft Teams застосовується для виконання самостійних дослідницьких і тестових завдань. Для оперативного зв'язку та обміну матеріалами використовується месенджер Viber. Онлайн-опитування та тестування проводяться за допомогою Google Forms.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Психологія у вищій школі» включає *поточне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання).

Поточний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних дослідницьких та творчих завдань за вибором здобувачів вищої освіти.

Конкретні форми поточного контролю.

Усні форми поточного контролю: фронтальне опитування з ключових питань, індивідуальне усне опитування після аналізу практичних кейсів та психолого-педагогічних ситуацій, участь у дискусіях і обговореннях, аргументування позиції у міні-дебатах на занятті.

Письмові форми поточного контролю: аналітичні роботи за науковими джерелами з психології вищої школи, письмові аналізи психолого-педагогічних кейсів, оцінювання індивідуальних завдань, психолого-педагогічне есе, тестові завдання (вибір однієї відповіді, множинний вибір, встановлення відповідності), рефлексивні звіти.

Практичні форми поточного контролю: моделювання та аналіз психолого-педагогічних ситуацій, створення міні-проектів, мікровикладання з психологічним аналізом, моделювання групової командної роботи, розроблення програми психолого-педагогічної підтримки студентів.

Презентації з використанням мультимедійних засобів: представлення результатів аналізу психолого-педагогічних ситуацій.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі екзамену. Екзамен включає:

- теоретичні питання для перевірки знання основних категорій і понять психології вищої школи, психологічних основ професійної діяльності викладача;
- практичні завдання для демонстрації вмінь аналізувати конкретні психолого-педагогічні ситуації, визначати причини проблем у навчальній

взаємодії, пропонувати психологічно-обґрунтовані рішення.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекції враховують такі показники: активність участі здобувача у дискусіях, самостійна підготовка виступів з тем, винесених на самостійне опрацювання, виконання завдань для самоперевірки, опрацювання додаткових матеріалів з тем курсу.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконання практичних завдань, усні виступи з доповіддю, опрацювання джерел, розробку та захист індивідуальних або групових міні-проектів, підготовку презентацій за обраними темами, активність під час дискусій і виконання практичних завдань (аналіз кейсів, рольові ігри).

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, написання есе, підготовку презентацій (інших візуальних матеріалів з дисципліни), опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, активність самостійної пошукової роботи.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів роботи здобувачів освіти відбувається за **100 бальною шкалою**. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «екзамен»

№ теми	1	2	3	4	5	6	7	8	Разом
Види навчальної роботи									
Лекції	1		1		1		1		4
Практичні заняття		6		6		6		6	24
Самостійна робота		9	11		11	11			42
Екзамен									30
Загальний бал									100

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за 100 бальною шкалою згідно наступних критеріїв:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та

практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«82-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«74-81 балів» – здобувач вищої освіти у переважній більшості володіє навчальним матеріалом, викладає його під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому більшість обов'язкової літератури. Але при викладанні питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неточності та помилки.

«60-73 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 60 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання і зробити узагальнювальні висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни впродовж навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації в програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Ютуб та публічні відеолекції в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні і схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – хмарний сервіс Microsoft Teams платформи Office 365, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій хмарного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365, Навчально-інформаційний портал БІНПО, єдина освітньо-цифрова екосистема БІНПО.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення з використанням технологій дистанційного навчання:

- мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

1. Психологія вищої школи як галузь психологічної науки: предмет, об'єкт, завдання.
2. Місце психології вищої школи в системі психологічних і педагогічних наук.
3. Зв'язок психології вищої школи із суміжними дисциплінами.
4. Методи дослідження у психології вищої школи та специфіка їх застосування в умовах ЗВО.
5. Історія становлення психології вищої школи: основні етапи та персоналії.
6. Актуальні напрями сучасних досліджень у галузі психології вищої школи.
7. Дослідницька позиція викладача ЗВО як основа інноваційної педагогічної діяльності.
8. Психологія вищої школи як основа консультативної діяльності науково-педагогічного працівника.
9. Студентство як соціально-психологічна спільнота: психологічна характеристика.
10. Вікові межі та психологічні особливості юнацького і дорослого віку у контексті вищої освіти.
11. Поняття суб'єктності у навчальній діяльності студента.
12. Академічна ідентичність студента та особливості її формування.
13. Психологічні кризи студентського віку та їх урахування в освітньому процесі.
14. Когнітивні стилі студентів та їх вплив на навчальну діяльність.
15. Психологічні особливості студентів з різних соціокультурних середовищ.
16. Психологічні відмінності очних, заочних та дистанційних студентів.
17. Психологічні особливості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у вищій школі.
18. Принципи інклюзивного підходу у вищій школі та їх психологічне обґрунтування.
19. Поняття мотивації у психологічній науці. Мотиви навчальної діяльності та їх класифікація.
20. Теорія самодетермінації Десі і Раяна: основні положення та значення для вищої школи.
21. Внутрішня та зовнішня мотивація студентів: відмінності та взаємозв'язок.
22. Теорія атрибуції у контексті навчальної діяльності студентів.
23. Академічна самоефективність за Бандурою та її роль у навчальній успішності.
24. Теорія очікування і цінності як пояснювальна модель навчальної мотивації.

25. Прокрастинація у студентів: психологічні причини та стратегії подолання.
26. Чинники демотивації у вищій школі та педагогічні стратегії їх подолання.
27. Діагностика мотиваційного профілю академічної групи: методи та інструменти.
28. Методи розвитку та підтримки навчальної мотивації в умовах ЗВО.
29. Проектування мотивуючого освітнього середовища: психологічні засади.
30. Особистість викладача вищої школи як предмет психологічного дослідження.
31. Структура педагогічних здібностей науково-педагогічного працівника.
32. Педагогічна майстерність та її психологічні складові.
33. Професійна ідентичність викладача ЗВО: поняття, структура, особливості формування.
34. Кризи професійної ідентичності викладача та стратегії їх подолання.
35. Траєкторії професійного розвитку науково-педагогічного працівника.
36. Стили педагогічної діяльності: авторитарний, ліберальний, демократичний.
37. Фасилітуючий підхід у вищій школі: психологічна сутність та умови реалізації.
38. Рефлексія як інструмент професійного розвитку викладача ЗВО.
39. Ціннісно-смысловий вимір педагогічної діяльності. Педагогічна етика.
40. Критичне осмислення власної педагогічної позиції як умова професійного зростання.
41. Педагогічне спілкування як психологічний феномен: функції, структура, рівні.
42. Вербальні та невербальні компоненти педагогічного спілкування у вищій школі.
43. Психологічні бар'єри педагогічного спілкування та стратегії їх подолання.
44. Активне слухання як інструмент ефективною педагогічної взаємодії.
45. Конструктивний зворотний зв'язок у навчальному процесі: психологічні засади.
46. Формувальний зворотний зв'язок як інструмент підтримки розвитку студента.
47. Педагогічне партнерство як принцип взаємодії у сучасній вищій школі.
48. Психологія ведення проблемно-тематичної дискусії у навчальному процесі.
49. Психологічна безпека в навчальній групі як умова відкритого діалогу.
50. Психологічні засади оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

51. Академічна група як мала соціальна група: психологічна структура та характеристики.
52. Групові норми, цінності та соціально-психологічний клімат в академічній групі.
53. Феномени групової динаміки у студентському середовищі.
54. Фази розвитку академічної групи та їх психологічна характеристика.
55. Психологія лідерства у студентських і науково-педагогічних колективах.
56. Формальне та неформальне лідерство в академічному середовищі.
57. Розподіл ролей у педагогічній та дослідницькій команді.
58. Психологія міжособистісних конфліктів у ЗВО: причини, динаміка, стратегії розв'язання.
59. Медіація як інструмент врегулювання суперечностей в освітньому середовищі.
60. Управління командою в педагогічній і науковій діяльності.
61. Психологічні умови формування ефективних дослідницьких та педагогічних команд.
62. Синергія та колективна ефективність у науково-педагогічному колективі.
63. Поняття психологічного здоров'я та благополуччя у контексті вищої освіти.
64. Компоненти суб'єктивного благополуччя студентів і викладачів ЗВО.
65. Академічний стрес: джерела, прояви та наслідки у вищій школі.
66. Копінг-стратегії студентів в умовах академічного стресу.
67. Психологічна стійкість (resilience) як ресурс особистості в освітньому процесі.
68. Синдром професійного вигорання у науково-педагогічних працівників: стадії та симптоми.
69. Чинники ризику професійного вигорання викладача ЗВО та стратегії його профілактики.
70. Діагностика професійного вигорання: методи та інструменти.
71. Психологічно безпечне та підтримувальне освітнє середовище: принципи створення.
72. Консультативна функція викладача ЗВО: межі компетентності та принципи направлення до спеціаліста.
73. Роль науково-педагогічного працівника у підтримці психологічного благополуччя студентів.
74. Психологія інноваційної діяльності у вищій школі: поняття та психологічна сутність.
75. Інноваційна активність як характеристика особистості науково-педагогічного працівника.
76. Психологічна готовність до змін: структура та умови формування.
77. Психологічні бар'єри освітніх інновацій на індивідуальному рівні.
78. Опір змінам на інституційному рівні: причини та механізми подолання.

79. Роль рефлексії і критичного мислення в інноваційному освітньому процесі.
80. Психологічні моделі прийняття рішень в управлінській діяльності.
81. Когнітивні упередження та їх вплив на прийняття управлінських рішень в освіті.
82. Відповідальність як психологічна категорія в діяльності керівника освітнього процесу.
83. Прийняття рішень в умовах невизначеності та неповноти інформації у ЗВО.
84. Психологічний супровід інституційних змін у закладі вищої освіти.
85. Критичний аналіз проблем на межі психології та педагогіки як дослідницька компетентність.
86. Дослідницька і консультативна роль психолога та педагога в умовах трансформації вищої освіти.

13. ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ ЗДОБУВАЧАМИ ШЛЯХОМ ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до Порядку реалізації права на академічну мобільність (Постанова Кабміну від 12 серпня 2015 року № 579), «Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти», «Порядку визнання у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та інформальної освіти», «Положення про індивідуальну освітню траєкторію здобувачів вищої освіти» часткове зарахування результатів навчання можливе в результаті проходження освітніх курсів на платформах та отримання відповідних сертифікатів, зокрема:

1. Team-building: як створити ефективну команду

<https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/team-building-effective/>

2. Соціальна психологія

<https://www.coursera.org/learn/social-psychology>

3. Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям?

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/resisting-media-manipulation/>

4. Здорове спілкування

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/healthy-communication/>

Часткове зарахування результатів навчання з певних тем дисципліни можливе за участі здобувача освіти в Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних наукових конференціях, семінарах, майстеркласах, програмах міжнародного стажування з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни.

14. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Волошенко М. О., Азаркіна О. В. Психологія професійного спілкування: навч. посіб. Херсон : Олді плюс. 2021. 278 с.
2. Галян І. М., Галян О.І. Психологія професійної діяльності педагога: теоретико-емпіричний аналіз: монографія / Нац. ун-т «Львів. політехніка», Ін-т права, психології та інновац. освіти. Львів : БОНА. 2022. 219 с.
3. Закалик Г. М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. Психологія розвитку та успіху особистості: навч. посіб. / Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. Політехніки. 2019. 487 с.
4. Калениченко Р. А. Педагогічна психологія : навч. посіб. для студентів. Київ : КНУБА. 2023. 187 с. URL: <https://surl.ln.ua/tycrvv>
5. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості [Текст] : метод. посіб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти», Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ ; Кам'янець-Подільський : Аксіома. 2019. 79 с.
6. Лукашов О. О. Психологія соціальної відповідальності особистості в період суспільних трансформацій: монографія. Київ: Бихун В. Ю. 2024. 347 с.
7. Лук'янова Л. Освіта дорослих: сучасні стратегії і практики в Україні та зарубіжжі : монографія. Київ: ТОВ «Юрка Любченка». 2020. 340 с.
8. Максименко С. Психологія когнітивних процесів : наук. посіб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ : Людмила. 2022. 419 с
9. Методики дослідження психічного здоров'я та благополуччя персоналу організації : психол. практикум / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка, Лаб. організац. та соц. психології, Укр. асоц. організац. психологів та психологів праці. Київ : Ін-т психології ім. Г.С. Костюка. 2023. 75 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/56142>
10. Новікова Ж. М. Педагогічна психологія: навч. посіб. / Ж. М. Новікова ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. Політехніки. 2022. 147 с.
11. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В. Педагогічна риторика та психологія комунікації: навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. Харків : Бровін О. В. 2023. 195 с.
12. Психологія вищої школи: навч. посіб. / [Софія Грабовська та ін.] ; за заг. ред. Софії Грабовської ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 449 с.
13. Психологічний супровід навчання різних категорій дорослого населення : монографія / [Помиткін Е.О., Рибалка В.В., Ігнатович О.М., Павлик Н.В., Становських З.Л., Радзімовська О.В., Татаурова-Осика Г.П., Бастун М.В.,

Іванова О.В., Шевенко А.М., Заєць І.В., Жмурко М.Д.; за ред. Н.В. Павлик. Київ, 2019. 475. URL: <https://surl.li/gxjslx>

14. Рибалка В. В. Психологія розвитку особистісної готовності педагогів до професійної діяльності: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 76 с. URL: <https://surl.li/dpgzjs>

15. Слюсаревський М. М., Хазратова Н.В. Психологія груп : навч. посіб. / Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. Політехніки. 2022. 163 с.

16. Щербакова І. М., Харченко Т. Г. Психологія: теорія і практика [Текст] : навч. посіб. : [для студентів вищ. навч. закл.]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 2023. 363 с.

Допоміжні

1. Артюхіна Н. В., Кучеренко Р. О. Життєтворчі можливості особистості в дорослому віці. *Вікова та педагогічна психологія*, 51. 2023. С. 64-69. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.51.10>

2. Бобрикова Ю. Науково-педагогічна та інноваційно-педагогічна діяльність викладача вищої школи. *Перспективи та інновації науки*[онлайн]. 6(40). 2024. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6\(40\)-58-66](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6(40)-58-66)

3. Зарицька В., Лапа В. *Психологія комунікативної толерантності в умовах інклюзивного навчання*: монографія. Херсон : Гельветика. 2019. 209 с.

4. Іваненко І. Психологія педагогічної мотивації викладачів у закладах вищої освіти. *Молодий вчений*. 1 (125). 2024. 79–84. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1-125-9>

5. Лук'янова Л., Добровські Т., Валасік М. Навчально-діяльнісна мотивація дорослої людини: психологічна сутність і структура. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 24(2). 2023. С.10-25. [https://doi.org/10.35387/od.2\(24\).2023.10-25](https://doi.org/10.35387/od.2(24).2023.10-25)

6. Маслянікова І.В. Психологічний супровід освіти дорослих. *Теорія і практика сучасної психології*, 4(2). 2019. С. 40-44. <https://doi.org/10.32840/2663-6026.2019.4-2.8>

7. Налужна Т., Левандовська Х., Кримець С. Психолого-педагогічна культура як основа успішної професійної діяльності у вищій школі. *Перспективи та інновації науки*, 6(40). 2024. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6\(40\)-286-292](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6(40)-286-292)

8. Тернавська Т.А., Данилко О.Г. Професійна самореалізація викладача закладу вищої освіти під час комунікації засобами дистанційного навчання. *Вісник науки та освіти*, 5(23). 2024. С. 1491-1502. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-1491-1502](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-1491-1502)

9. Третьякова Т. М., Лазор К. П., Форманюк Ю. В. *Соціальна психологія*. Одеса : НУ «ОЮА». 2021. <https://doi.org/10.32837/11300.14395>

10. Цюняк О., Довбенко С. Професійна саморегуляція викладача закладу вищої освіти в умовах війни. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 22(2). 2022. С.131-140. [https://doi.org/10.35387/od.2\(22\).2022.131-140](https://doi.org/10.35387/od.2(22).2022.131-140)

11. Шарлай Н., Соколенко В., Весніна Л. Особистісно-професійна педагогічна діяльність викладача у вищій школі. *Вісник науки та освіти*. 2(20). 2024. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2\(20\)-1307-1316](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2(20)-1307-1316)

12. Рапок, V. Українська психологія XXI століття. Проблеми професійної підготовки психологів. *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. 6(1). 2024. С.1–8. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6109>

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://dnpb.gov.ua>

2. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <https://surli.cc/smnsnt>

3. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. URL: <https://surli.lt/fqvujz>

4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: www.mon.gov.ua

5. Навчально-інформаційний портал БІНПО: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. URL: <https://binpo.com.ua>

